

Církev a etika

Etika a mravnost

Před časem vysílal Český rozhlas rozpravu *Vojtěcha Cepla*¹ o právu a etice ve společnosti.

Podle JUDr. Cepla v každé fungující lidské (a dokonce i zvířecí) komunitě existuje psaný či nepsaný soubor pravidel, kterými se její členové řídí. Ve vlčí smečce se vytvoří hierarchie, podle níž se řídí přístup k potravě; vlci také spolupracují při lovu. Vysoce organizované jsou taky tlupy černé zvěře nebo stáda muflonů: některý kus je na stráž, zatímco ostatní se pasou.

Základem lidské společnosti je rodina; v tradiční rodině je „strážcem pořádku“ především otec. V širší společnosti (v rámci kulturního okruhu) byla tradičně strážcem mravnosti *církev*. Křesťané vyznávají především Desatero Božích přikázání (které vychází ze Starého Zákona), dále Sedmero skutků milosrdensví, a pět hlavních hříchů (lenost, obžerství, lakota, ...). Další pokyny vyplývají z Horského kázání (*Blahoslavení chudí v duchu...*); některé z těchto zásad v praxi příliš nefungují (*když ti dá někdo facku, nastav i druhou tvář*). O spáchání *smrtného hříchu*, kvůli kterému se člověk již nemůže vykoupit a čeká jej peklo, se dnes již nemluví.

O život podle zásad Evangelia se pokoušel v Rusku Lev Nikolajevič Tolstoj, který měl v Čechách svého předchůdce – Petra Chelčického²; podle něho člověk nemá odporovat zlu násilím³.

Církev by měla být pro věřící oporou – nasměrovat jejich život správným směrem a pomoci jim řešit obtížné životní situace.

Etika a právo

Psané právo je nadstavbou etiky, zákony musí být v souladu s etickými principy – pro křesťany tedy v souladu s *Boží vůlí*. Vzorem by mohlo být zákonodárství z dob Rakouska-Uherska, kde byly zákony oficiálně „*posvěceny*“ Boží vůlí. S tímto pojetím práva jsem se setkal na jedné z přednášek pro veřejnost konané na Filosofické fakultě Karlovy university.

V současné době legislativa vzniká jakýmsi „*kupčením*“ mezi politickými uskupeními za působení četných lobistů. Výsledek zákonodárského procesu bývá tristní: přijatým zákonům nerozumějí ani právníci, natož občané, kteří mají podle nich jednat⁴. Revizi legislativy prosazoval kdysi (neúspěšně) Otakar Motejl. Nyní je revize zákonů v nedohlednu – musela by přijít nějaká velká krize, při které by se věci ujali zodpovědní lidé.

1 Tomáš Němeček: *Vojtěch Cepl*. Vyd. Leges, 2010

2 Petr Chelčický: *Siet' viery pravé*

3 Tolstého navštívil na Jasné Poljaně také T.G.Masaryk

4 Příkladem může být stavební zákon. Stává se např. že si občan koupí nemovitost s nevyjasněnými majetkovými vztahy a musí ji posléze znovu zaplatit (např. *H-systém*)

Církev a morálka

Nedávno jsem poslouchal na stanici Čro PLUS pořad s katolickým knězem Ladislavem Heriánem⁵. Pater Herián nevěští mladým lidem jak se mají chovat – říká, že morálku nahrazuje „všeobjímající láskou“. S podobným přístupem k morálce jsem se setkal u amerického básníka *Luciena Zella*, jehož básně jsem překládal⁶.

Rozpaky budí také podnikání některých církevních institucí – sestry *Voršilky* prodaly divadelní budovu, která jim byla omylem „vrácena“ při restituci; nebo počínání Správy majetku Pražského arcibiskupství, které přijalo dar od ženy, která byla v nouzi, a zemědělskou půdu rozprodalo v podobě stavebních parcel. Církev si počíná „tržně“, formálně podle platných zákonů, ale bez etického přístupu.

Mám pocit, že ani Evangelická církev (ČCE), která se hlásí k odkazu Mistra Jana Husa, na tom není s morálkou o mnoho lépe; nedávno jsem slyšel v rozhlasu výklad protestantského kněze, který říkal, že Evangelická církev nehlasá morálku či etiku.

Kristus řekl svým učedníkům: „*Vy jste solí země. Jděte do světa a hlásejte Evangelium*“. Dnešní církve jakoby na tato slova rezignovaly.

V Davli, 12. května 2020

5 Pater Herián je členem Salesiánského řádu, věnuje se mladým lidem na okraji společnosti

6 Lucien Zell, *Kudy vane vítr*, Praha 2006